

Uzasadnienie zawierające informacje o uwarunkowaniach, zgodne z art. 49 Uoos.

1. Charakter działań przewidzianych w dokumentach, o których mowa w art. 46 i 47, w szczególności:

Proponowana zmiana programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027* (dalej: FEŁ2027) nie skutkuje znaczną zmianą charakteru przedsięwzięć przewidzianych w ramach Programu – nie planuje się wprowadzenia żadnych nowych priorytetów w stosunku do obowiązującej wersji FEŁ2027. Zmiana treści FEŁ2027 stanowi aktualizację obowiązującego dotychczas dokumentu. Proponowana zmiana FEŁ2027 wynika również ze zmiany Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego.

W FEŁ2027 wprowadzono zmiany m.in. w ramach:

- części *Strategia programu: główne wyzwania i odnośne rozwiązania polityczne* – w Tabeli 1 w ramach RSO5.2. usunięcie fragmentu dotyczącego zakresu wsparcia w ramach rewitalizacji na obszarach wiejskich;
- priorytetu 1. Fundusze europejskie dla innowacyjnego Łódzkiego:
 - w RSO1.1. – rezygnacja ze wsparcia poprzez IF na rzecz wsparcia w formie dotacji warunkowej dla wdrożeń wyników prac B+R;
 - w RSO1.2. – usunięcie wyłączenia konieczności uzyskania pozytywnej opinii Głównego Geodety Kraju dla projektów z zakresu infrastruktury informacji przestrzennej leżącej w zakresie kompetencji JST oraz rozszerzenie wymogu uzyskania tej opinii dla projektów z zakresu cyfryzacji powiatowego i wojewódzkiego zasobu kartografii;
 - w RSO1.3. – doprecyzowanie zapisów dotyczących wdrożeń wyników prac B+R oraz wdrożeń rozwiązań z zakresu GOZ w przedsiębiorstwach; rezygnacja ze wsparcia poprzez IF na rzecz wsparcia w formie dotacji warunkowej dla wdrożeń wyników prac B+R;
- priorytetu 2. Fundusze europejskie dla zielonego Łódzkiego:
 - w RSO2.1. – rozszerzenie typu przedsięwzięcia dotyczącego inwestycji z zakresu sieci ciepłowniczych lub chłodniczych na wsparcie systemów ciepłowniczych lub chłodniczych, w tym źródeł ciepła;
 - w RSO2.2. – dodanie typu przedsięwzięcia dotyczącego wsparcia infrastruktury służącej do magazynowania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych;
 - w RSO2.4. – dla projektów dotyczących gospodarowania wodami usunięcie informacji o obligatoryjnym planie adaptacji do zmian klimatu oraz zastąpienie wymogu realizacji inwestycji na terenie zagrożonym powodzią wymogiem zapewnienia szerokiej partycypacji społecznej w przygotowaniu projektu;
 - w RSO2.5. – dodanie zapisów umożliwiających uwolnienie alokacji przeznaczonej na realizację inwestycji w aglomeracjach z przedziału 10-15 tys. RLM w przypadku jej niewykorzystania w dwóch kolejnych naborach, co umożliwi wykorzystanie tej alokacji na wsparcie projektów z aglomeracji z przedziału 2-10 tys. RLM;
- priorytetu 3. Fundusze europejskie dla mobilnego Łódzkiego:
 - w RSO2.8. – doprecyzowanie zakresu wsparcia w odniesieniu do infrastruktury paliw alternatywnych oraz dookreślenie warunków dla przedsięwzięć dotyczących zaplecza technicznego (wyłącznie do tych, które służą obsłudze i eksploatacji taboru);
- priorytetu 4. Fundusze europejskie dla lepiej połączanego Łódzkiego:
 - RSO3.2. – doprecyzowanie zakresu wsparcia w odniesieniu do infrastruktury paliw alternatywnych oraz dookreślenie warunków dla przedsięwzięć dotyczących zaplecza technicznego (wyłącznie do tych, które służą obsłudze i eksploatacji taboru); rozszerzenie zapisów w celu umożliwienia wykorzystania zakupionego w ramach FEŁ2027 taboru kolejowego dla przewozów innych niż wojewódzkie przewozy pasażerskie o charakterze użyteczności publicznej;
- priorytetu 5. Fundusze europejskie dla rozwoju lokalnego w Łódzkiem:
 - w RSO5.1. – rozszerzenie zakresu wsparcia o budowę nowych dróg klasy D oznaczonych jako strefa zamieszkania w zakresie rewitalizacji obszarów miejskich;
- priorytetu 6. Fundusze europejskie dla Łódzkiego przyjaznego mieszkańcom:

- w RSO4.3. – doprecyzowanie zapisów wskazujących, że rozwój zdalnych form udzielania pomocy ma umożliwiać świadczenie usług w miejscu zamieszkania;
- w RSO4.5. – usunięcie informacji o modelu dostępnej placówki służby zdrowia;
- priorytetu 7. Fundusze europejskie dla zatrudnienia i integracji w Łódzkiem:
 - w ESO4.1. – z typu przedsięwzięcia: „d) instrumenty wspierające samozatrudnienie – jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz wsparcie pomostowe” usunięto „wsparcie pomostowe”;
 - w ESO4.11. – z opisu interwencji usunięcie zapisu dotyczącego wspierania działań podnoszących kwalifikacje i kompetencje kadry na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej oraz zapewnienia dostępu do superwizji w odniesieniu do usług zdrowotnych; do wymienionych źródeł identyfikacji chorób będących poważnym problemem w regionie w kontekście profilaktyki zdrowotnej dodano analizy do Map potrzeb zdrowotnych; doprecyzowanie typu przedsięwzięcia „rozwój usług społecznych”; zmiana określenia „pracownicy służby zdrowia” na „pracownicy ochrony zdrowia”; rozszerzenie grupy docelowej o „mieszkańców gminy”;
 - w ESO4.12. – z opisu interwencji usunięcie pojęcia „przemocy w rodzinie” i zastąpienie go pojęciem „przemocy domowej”; z typu przedsięwzięcia „tworzenie ośrodków lub punktów interwencji kryzysowej oraz rozwój usług w zakresie przeciwdziałania przemocy, w tym przemocy w rodzinie” wyodrębnienie dwóch; doprecyzowanie i rozszerzenie grupy docelowej o „sprawców przemocy domowej”;
- priorytetu 8. Fundusze europejskie dla edukacji i kadr w Łódzkiem:
 - w ESO4.3. – doprecyzowanie grupy docelowej usuwając z niej kategorię „pracowników” i „kobiet” oraz wprowadzając kategorię „mieszkańcy województwa łódzkiego, w szczególności kobiety”;
 - w ESO4.4. – z opisu interwencji usunięcie „dodatku relokacyjnego”; doprecyzowanie działań możliwych do realizacji w ramach typów przedsięwzięć związanego z eliminacją czynników ryzyka w miejscu pracy oraz dotyczącego poprawy organizacji pracy; zmniejszenie kwoty przeznaczonej na działania związane z rozwojem umiejętności realizowanych w ramach PSF;
 - w ESO4.6. – z opisu interwencji usunięcie zapisu dotyczącego wsparcia w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych osób dorosłych i w związku z tą zmianą zaktualizowanie grupy docelowej; doprecyzowanie zapisów dotyczących wsparcia szkół specjalnych;
 - w ESO4.7. – z opisu interwencji usunięcie zapisu dotyczącego promowania działań polegających na współpracy z partnerami społecznymi w zakresie dostosowania warunków pracy dla osób starszych; dodanie typu przedsięwzięcia dot. wsparcia osób dorosłych o niskich umiejętnościach podstawowych, w związku z tym zaktualizowanie grupy docelowej;
- priorytetu 9. Fundusze europejskie dla Łódzkiego w transformacji:
 - w JSO8.1. – z opisu interwencji usunięcie zapisu o planowanym wsparciu powstania centrum laboratoryjnego służącego rozwojowi obiektów autonomicznych; dodano zapis o Obserwatorium Obszaru Transformacji; dodanie zapisu o wsparciu inwestycji produkcyjnych i działalności badawczo-rozwojowej dużych przedsiębiorstw; dodanie nowych typów przedsięwzięć w zakresie wsparcia: inwestycji produkcyjnych i działalności badawczo-rozwojowej dużych przedsiębiorstw, infrastruktury służącej do magazynowania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych oraz działań zwiększających aktywność społeczną, świadomość i akceptację dla procesu transformacji; w typach przedsięwzięć dotyczących zakupu taboru i infrastruktury transportowej na OT doprecyzowanie zakresu wsparcia, w tym dodanie możliwości realizacji inwestycji z zakresu infrastruktury kolejowej oraz przygotowania dokumentacji dla inwestycji kolejowych;
- Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego:
 - w części *Ocena wyzwań związanych z transformacją w przypadku każdego ze wskazanych terytoriów* usunięcie z najbardziej pożądanых kwalifikacji tych związanych z „branżą automotive”;
 - w celu operacyjnym 1. – w typie operacji dotyczącym inwestycji w B+R (infrastruktura, badania) usunięcie odwołania do stworzenia centrum laboratoryjnego służącego rozwojowi obiektów autonomicznych; dodanie typu operacji dotyczącego wsparcia inwestycji produkcyjnych i działalności badawczo-rozwojowej dużych przedsiębiorstw;
 - w celu operacyjnym 2. – dodanie typu operacji dotyczącego działań zwiększających aktywność społeczną, świadomość i akceptację dla procesu transformacji we współpracy

- z NGOs; dodanie zapisu o przewidywanym utworzeniu Obserwatorium Obszaru Transformacji;
- o dodanie Indykatywnego wykazu operacji i przedsiębiorstw, które mogą ubiegać się o wsparcie;
- o usunięcie pojęcia „infrastruktury kolejowej” i zastąpienie go pojęciem „infrastruktury transportowej”;
- wspólne zmiany wprowadzone w FEŁ2027:
 - o zwiększenie alokacji w ramach celów szczegółowych: RSO4.5., RSO4.6., RSO5.1., ESO4.11., ESO4.12.;
 - o zmniejszenie alokacji w ramach celów szczegółowych: RSO2.2, RSO2.6, RSO5.2, ESO4.1., ESO4.8., ESO4.9.;
 - o *Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji:* wprowadzono przesunięcia alokacji w Tabeli 4: Wymiar 1 – zakres interwencji, Tabeli 5: Wymiar 2 – forma finansowania, Tabeli 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne, Tabeli 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+, EFRR, Funduszu Spójności i FST;
 - o zmianę nazewnictwa z mieszkań „chronionych” na „treningowe” w związku z nowelizacją *Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej*;
 - o zmiany wartości wskaźników produktu i rezultatu w związku z przesunięciami alokacji oraz zmiany założeń metodologii szacowania wartości docelowej;
 - o dodanie lub usunięcie wskaźników produktu;
 - o w Tabeli 11: *Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe* – zaktualizowano wartości w związku z przesunięciami alokacji w programie; w ramach priorytetu 7 poprawiono indykatywny podział wkładu krajowego zgodnie z aktualnym podziałem wsparcia;
 - o aktualizacja Tabeli 12. Warunki podstawowe;
 - o aktualizacja Tabeli 13. Instytucje programu.

Proponowane zmiany w programie regionalnym FEŁ2027, biorąc pod uwagę ich zakres oraz charakter, stanowią niewielką modyfikację przyjętego już dokumentu, o której mowa w art. 48 ust. 4 pkt 1 Uoos. Ponadto realizacja postanowień w zakresie zmiany FEŁ2027 nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko, w tym na obszary Natura 2000, o czym mowa w art. 48 ust. 1 Uoos.

a) stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć

Podstawę prawną opracowania FEŁ2027 stanowi *Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*. FEŁ2027 został przyjęty na okres programowania od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2027 r. W ramach FEŁ2027 dofinansowanie mogą uzyskać co do zasady przedsięwzięcia realizowane w granicach administracyjnych województwa łódzkiego (odstępstwo od tej zasady możliwe jest jedynie w przypadku wskazanym w rozporządzeniu CPR¹). W Programie nie wskazuje się konkretnych lokalizacji inwestycji realizowanych w ramach projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) oraz z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji (FST).

Biorąc pod uwagę strategiczny kontekst realizacji FEŁ2027 należy podkreślić, że priorytety Programu są spójne z najważniejszymi dokumentami służącymi programowaniu perspektywy finansowej UE 2021-2027:

- *rozporządzeniem CPR,*
- *Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności,*
- *Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013,*

¹ *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury.*

- *Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji,*
- *Umową Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce.*

FEŁ2027, opracowany na podstawie wymogów prawa unijnego i krajowego, jest kluczowym dokumentem określającym główne obszary i szczegółowe kierunki działań na rzecz rozwoju województwa łódzkiego przy wykorzystaniu zaplanowanych dla regionu funduszy UE na lata 2021-2027. Obszary wsparcia FEŁ2027 wynikają w szczególności ze *Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030*.

Zgodnie z wymienionymi wyżej dokumentami, FEŁ2027 określa ramy dla realizacji przedsięwzięć współfinansowanych ze środków EFRR, EFS+ oraz FST. W Programie wskazano cele szczegółowe oraz określone na ich podstawie typy przedsięwzięć, które mogą uzyskać wsparcie.

Treść Programu doprecyzowana została w opracowanym zgodnie z *Ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027* w dokumencie uzupełniającym pn. *Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027*.

Rodzaj i skala przedsięwzięć dofinansowywanych ze środków UE nie ulegną modyfikacjom mogącym skutkować zmianą stopnia, w jakim Program ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć. Ponadto, proponowane modyfikacje FEŁ2027 nie skutkują zmianą usytuowania przedsięwzięć dofinansowywanych ze środków UE.

Powyższe dotyczy także Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego, w którym w związku ze wsparciem inwestycji produkcyjnych w przedsiębiorstwach innych niż MŚP konieczne było zgodnie z art. 11 ust. 2 lit. h) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/1056 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji uwzględnienie Indyktywnego wykazu operacji i przedsiębiorstw, które mogą ubiegać się o wsparcie w ramach FST.

Przedsięwzięcia, które zostały wskazane w ww. wykazie, będą przedmiotem naboru konkurencyjnego tj. wybrane do dofinansowania zostaną projekty, które w największym stopniu przyczynią się do osiągnięcia celu szczegółowego FST, jakim jest umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie.

W naborze, do którego przystąpić będą mogły wskazane w TPST WŁ przedsięwzięcia, zostaną wybrane do dofinansowania projekty, które spełniać będą kryteria wyboru projektów, w tym m.in.:

- dot. zrównoważonego rozwoju, w ramach którego ocenie podlega, czy działania przewidziane do realizacji w projekcie są zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju wynikającą z art. 9 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.
We wniosku o dofinansowanie wnioskodawca zobowiązany jest przedstawić uzasadnienie dla zgodności z celami zrównoważonego rozwoju ONZ, Porozumienia Paryskiego oraz zasadą "nie czyni poważnych szkód". W ramach potwierdzenia spełnienia przez projekt:
 - o celów zrównoważonego rozwoju ONZ – należy odnieść się do tych celów, które dotyczą danego rodzaju projektów,
 - o celów Porozumienia Paryskiego – należy przedstawić jak projekt wspiera działania respektujące standardy i priorytety klimatyczne UE,
 - o zasady „nie czyni poważnych szkód” – wnioskodawca potwierdza, że realizacja projektu nie spowoduje znaczących szkód (zapewniona jest zgodność z zapisami dla danego typu projektu, w ramach którego realizowany jest projekt, zawartymi w analizie pn. Ocena DNSH typów przedsięwzięć realizowanych w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027).
- dot. zgodności projektu z obowiązującymi przepisami, w ramach którego ocenie podlegać będzie, czy projekt został przygotowany zgodnie z obowiązującymi przepisami, dotyczącymi

zakresu przedstawionego w projekcie, odnoszącymi się do m.in. prawa budowlanego, ochrony środowiska, w tym:

- Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko i Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko;
- Ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska i Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;
- Ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody i Dyrektywą Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory;
- Ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne i Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej oraz
- Wytocznymi w sprawie działań naprawczych w odniesieniu do projektów współfinansowanych w okresie programowania 2014 – 2020 oraz ubiegających się o współfinansowanie w okresie 2021 – 2027 z Funduszy UE, dotkniętych naruszeniem 2016/2046 w zakresie specustaw, dla których prowadzone jest postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.

Ponadto, wnioskodawca zobowiązany będzie załączyć do wniosku o dofinansowanie analizę oddziaływania na środowisko, z uwzględnieniem zasady „nie czyni znaczącej szkody” (zasady DNSH), oraz odpowiednie dokumenty z postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, jeśli procedura OOŚ dotyczy danego projektu.

Spełnienie kryteriów wyboru projektów oraz wskazanie wymaganych informacji we wniosku o dofinansowanie pozwoli na dofinansowanie projektów, które wykazą zgodność z obowiązującymi przepisami prawa, w tym m.in. *Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

Ponieważ zmiana FEŁ2027 nie przesądza o realizacji inwestycji wskazanych w TPST WŁ, a jedynie dopuszcza możliwość wzięcia przez te inwestycje udziału w naborze konkurencyjnym, tym samym poprzez zmianę programu nie następuje zmiana dotychczas określonych w programie ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć.

Poniżej przedstawiono analizę dotyczącą następujących projektów wskazanych w indykatywnym wykazie operacji i przedsięwzięć, które mogą ubiegać się o wsparcie:

- 1) PGE Dystrybucja S.A. – Laboratorium badawczo-szkoleniowe urządzeń elektrycznych, lokalizacja: gmina: Bełchatów, miejscowość Kurnos Drugi.
- 2) PGE Dystrybucja S.A. – Sieć dystrybucyjna przyszłości w obszarach miejskich, lokalizacja: miasto Bełchatów, ul. Osiedle Dolnośląskie, ul. Słowackiego, ul. Edwardów.
- 3) PGE Dystrybucja S.A. – Sieć dystrybucyjna przyszłości na obszarach wiejskich, lokalizacja: gmina: Lgota Wielka, miejscowości: Lgota Wielka, Kolonia Lgota, Wola Błakowa, Krzywanice, Krępa, Wiewiórów, Długie.
- 4) PGE Dystrybucja S.A. – Bilansowanie lokalne sieci niskiego napięcia z dużym zagęszczeniem źródeł OZE, lokalizacja: gmina: Sulmierzyce, miejscowość: Chorzenice.
- 5) Fabryka Kosmetyków Pollena-Ewa S.A. - Wdrożenie nowej technologii produkcji wyrobów kosmetycznych w opakowania typu doypack, lokalizacja: miasto Żelów, ul. Zachodnia 25.
- 6) SKB DRIVE TECH S.A. – Wdrożenie do produkcji technologii bezskrzynkowej wytwarzania odlewów żeliwnych, lokalizacja: miasto: Radomsko, ul. Ignacego Krasickiego 63/71.

- 7) Krynica Vitamin S.A. – Wdrożenie nowej technologii produkcji opakowań aluminiowych dla branży spożywczej opartej o zaawansowane technologie produkcji i recyklingu, lokalizacja: gmina Rozprza, miejscowość Niechcice, ul. Zakładowa 8.
- 8) Plast Instal SKB Sp. z o. o. – Zastosowanie nowoczesnych technologii w przedsiębiorstwie Plast Instal SKB Sp. z o. o., lokalizacja: miasto Radomsko, ul. Ignacego Krasickiego 63/71.
- 9) PGE Energia Odnawialna S.A. – Farma fotowoltaiczna PV Gieski 1 o mocy ok. 70 MWp z infrastrukturą niezbędną do wyprowadzenia mocy, lokalizacja: gmina: Rozprza.
- 10) PGE Energia Odnawialna S.A. – Farma fotowoltaiczna PV Gieski 2 o mocy ok. 40 MWp z infrastrukturą niezbędną do wyprowadzenia mocy, lokalizacja: gmina: Rozprza.
- 11) Ekobenz Sp. z o. o. – Ekologiczne paliwo przyszłości – szansa dla zrównoważonej gospodarki Obszaru Transformacji, lokalizacja: gmina Kleszczów, miejscowość Bogumiłów ul. Zachodnia 10.
- 12) Wielton S.A. – Zielona transformacja transportu – ekologiczne zabudowy, lokalizacja: miasto Bełchatów, ul. Eugeniusza Kwiatkowskiego.
- 13) Toruńskie Zakłady Materiałów Opatunkowych Tkalnie Żelów S.A. – Rozwój innowacyjnej infrastruktury produkcyjnej dla zaawansowanych wyrobów dziewiarskich szansą na zrównoważoną gospodarkę Obszaru Transformacji, lokalizacja: miasto: Żelów, ul. Zachodnia 25.
- 14) Toruńskie Zakłady Materiałów Opatunkowych Tkalnie Żelów S.A. – Zakup i uruchomienie nowoczesnej technologii produkcji dziewiarskich wyrobów medycznych w ramach rozwoju i wzrostu konkurencyjności TZMO Tkalnie Żelów S.A. jako element transformacji regionu, lokalizacja: miasto: Żelów, ul. Zachodnia 25.
- 15) BESTGUM POLSKA Sp. z o. o. – Zakup zaawansowanej linii do recyklingu odpadów gumowych oraz produkcji wyrobów gumowych wykorzystywanych w budownictwie drogowym i kolejowym oraz budownictwie obiektów sportowych i rekreacyjnych, lokalizacja: gmina Kleszczów, miejscowość Rogowiec, ul. Św. Barbary 3.
- 16) BESTGUM POLSKA Sp. z o. o. – Zakup zaawansowanej technicznie, kompleksowej linii, umożliwiającej produkcję specjalistycznych krążników do przenośników taśmowych, wykorzystywanych w centrach logistycznych i magazynach, transporcie morskim, sortowniach odpadów oraz przemyśle cukrowniczym, lokalizacja: gmina Kleszczów, miejscowość Rogowiec, ul. Św. Barbary 3.
- 17) GALA POLAND Sp. z o. o. – Wdrożenie zasobooszczędnej technologii produkcji świec o proekologicznym profilu jako wsparcie procesu transformacji woj. łódzkiego i impuls do tworzenia nowych, atrakcyjnych miejsc pracy, lokalizacja: miasto: Wieluń, ul. Fabryczna 10.
- 18) Knauf Bełchatów Sp. z o. o. – Prace badawcze nad opracowaniem innowacyjnych produktów niskoemisyjnych z wykorzystaniem materiałów biodegradowalnych oraz inwestycja w infrastrukturę B+R, umożliwiającą realizację długofalowej strategii rozwojowej przedsiębiorstwa, lokalizacja: Kleszczów, miasto: Bogumiłów, ul. Karolowa.

Stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji ww. przedsięwzięć, w odniesieniu do:

- usytuowania: projekty będą realizowane na terytorium Obszaru Transformacji, określonym w treści TPST WŁ. W odniesieniu do inwestycji w pkt 9 i 10 w samym dokumencie wskazana została lokalizacja przedsięwzięć (wieś Gieski w gminie Rozprza). Pozostałe inwestycje będą realizowane na terenach, będących w posiadaniu poszczególnych przedsiębiorstw, jednak sam program FEŁ2027 nie rozstrzyga kwestii szczegółowej lokalizacji inwestycji;
- rodzaju i skali tych przedsięwzięć: program FEŁ2027 wskazuje, że wymienione przedsięwzięcia będą dotyczyły inwestycji produkcyjnych, a wskazane wyżej nazwy poszczególnych projektów w bardziej szczegółowy sposób określają ich zakres i skalę.

W zależności od rodzaju inwestycji będą one zwolnione z konieczności uzyskania decyzji środowiskowej (dotyczyć to będzie np. przedsięwzięć nieinfrastrukturalnych, związanych z zakupem lub dostawą sprzętu, które nie zostały wymienione w *Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco*

oddziaływać na środowisko, np. przedsięwzięcie nr 1), jak i takie, które będą musiały taką decyzję uzyskać (przedsięwzięcia wymienione w *Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* – przedsięwzięcia są na etapie analizy w tym zakresie – odpowiednia dokumentacja zostanie złożona wraz z wnioskiem o dofinansowanie projektów, w odpowiedzi na nabór konkurencyjny).

b) powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach

Zgodnie z *Prognozą oddziaływania na środowisko do programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027* (dalej: POŚ), FEŁ2027 jest spójny z celami dokumentów stanowionych na szczeblu międzynarodowym i krajowym. Program FEŁ2027 uwzględnia cele zrównoważonego rozwoju wynikające z Agendy na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030 oraz Europejskiego Zielonego Ładu. Ponadto realizuje cele ochrony środowiska wynikające z międzynarodowych konwencji wielostronnych, dokumentów szczebla UE, dokumentów szczebla krajowego, dokumentów szczebla regionalnego.

Planowane zmiany FEŁ2027 zachowują spójność z dokumentami planistycznymi (horyzontalnymi i sektorowymi) oraz z dokumentami opracowywanymi na szczeblu regionalnym.

Przedsięwzięcia, które zostały wskazane w Indykatoryjnym wykazie operacji i przedsiębiorstw w Terytorialnym Planie Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego nie są powiązane z działaniami w innych dokumentach, będą natomiast realizować założenia Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/1056 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, gdyż wymagana jest zgodność przedsięwzięć z tym rozporządzeniem. Przedsięwzięcia te służą realizacji działań określonych w programie FEŁ2027, dotyczących inwestycji produkcyjnych. Cały zakres wsparcia programu FEŁ2027, w tym zakres odnoszący się do inwestycji produkcyjnych, podlegał strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko w ramach przeprowadzonej procedury związanej z opracowaniem Prognozy oddziaływania na środowisko do programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 dotyczącej pierwotnej wersji programu.

c) przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska

FEŁ2027, poprzez wpisywanie się w główne cele rozwoju województwa, realizuje ideę zrównoważonego rozwoju Unii Europejskiej. Zasada zrównoważonego rozwoju została uwzględniona w celach szczegółowych, a następnie w proponowanych kierunkach wsparcia. FEŁ2027 przyczyni się zatem do osiągnięcia równowagi w wymiarze społecznym, gospodarczym i środowiskowym. Przedsięwzięcia współfinansowane w ramach Programu mają być realizowane ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb ochrony środowiska, co znajduje wyraz w odpowiednich zapisach Programu, przede wszystkim poprzez wyodrębnienie:

- priorytetu 1 Fundusze europejskie dla innowacyjnego Łódzkiego – m.in. prowadzenie badań technologicznych w zakresie innowacji oraz wspieranie ich wdrażania przez przedsiębiorstwa może w dłuższym okresie czasu pozytywnie wpłynąć na stan wszystkich komponentów środowiska, w tym powietrza. Premiowane będą m.in. projekty z zakresu innowacji środowiskowych oraz wspierających transformację energetyczną regionu, które charakteryzują się wysoką wartością dodaną dla rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. Dodatkowo preferowane będą projekty uwzględniające działania pozytywnie wpływające na środowisko,
- priorytetu 2 Fundusze europejskie dla zielonego Łódzkiego – wspieranie efektywności energetycznej, odnawialnych źródeł energii, przystosowania do zmiany klimatu, zrównoważonej gospodarki wodnej, gospodarki o obiegu zamkniętym, wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej,

- priorytetu 3 Fundusze europejskie dla mobilnego Łódzkiego – wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej – np. zakup niskoemisyjnego lub bezemisyjnego taboru autobusowego,
 - priorytetu 4 Fundusze europejskie dla lepiej połączanego Łódzkiego – rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu mobilności – np. wspieranie infrastruktury kolejowej czy zakup bezemisyjnego taboru kolejowego,
 - priorytetu 9 Fundusze europejskie dla Łódzkiego w transformacji – np. efektywność energetyczna w przedsiębiorstwach, gospodarka o obiegu zamkniętym w przedsiębiorstwach, odnawialne źródła energii, usunięcie lub zmniejszanie zanieczyszczenia elementów środowiska, zagospodarowanie terenów zdegradowanych na cele środowiskowe.
- Ponadto, zgodnie z zapisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/1056 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji inwestycje produkcyjne w przedsiębiorstwach innych niż MŚP, są kwalifikowalne tylko wówczas, gdy są niezbędne do realizacji terytorialnego planu sprawiedliwej transformacji, gdy przyczyniają się do transformacji w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 oraz do realizacji powiązanych celów środowiskowych.

Warunkiem udzielenia wsparcia dla przedsięwzięć w ramach FEŁ2027 jest nie tylko ich zgodność z politykami horyzontalnymi UE, w tym realizacja zasady zrównoważonego rozwoju, ale także respektowanie obowiązujących przepisów krajowych i unijnych z zakresu ochrony środowiska. Ponadto wszystkie działania w FEŁ2027 zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (zasada nieczynienia znaczącej szkody środowisku – do no significant harm). Analiza i ocena zapisów programu FEŁ2027 wykazała, że w dokumencie zostały uwzględnione cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizacji dokumentu. Tym samym zarówno zasada zrównoważonego rozwoju, jak i założenia polityki ekologicznej w sposób wyraźny zaznaczają się w przyjętych przedsięwzięciach.

Proponowane zmiany FEŁ2027 nie wpływają negatywnie na zmianę charakteru dofinansowywanych przedsięwzięć, a tym samym na sposób uwzględnienia w Programie aspektów środowiskowych.

Przedsięwzięcia, które zostały wskazane w Indykatywnym wykazie operacji i przedsiębiorstw TPSTWŁ, będą przyczyniały się do transformacji w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 oraz do realizacji powiązanych celów środowiskowych.

Przedsięwzięcia będą musiały spełniać takie same wymogi, jak przedsięwzięcia, dla których została przeprowadzona Prognoza oddziaływania na środowisko do programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027. Przedsięwzięcia dotyczą inwestycji produkcyjnych, które były przedmiotem prognozy, zmianą jest jedynie umożliwienie realizacji tego typu przedsięwzięć dużym przedsiębiorcom. Dotychczas przewidywano wsparcie w zakresie inwestycji produkcyjnych na rzecz mikro, małych i średnich przedsiębiorstw – w kontekście dodania projektów dużych przedsiębiorstw zmianie nie ulega charakter inwestycji, ich zakres, obszar realizacji ani możliwe do dofinansowania działania w ramach inwestycji, a jedynie podmiot je realizujący.

Dodane zapisy nie wykraczają poza ocenę, która została przeprowadzona w ramach ww. prognozy.

Każde z 18 przedsięwzięć wymienionych w TPST WŁ będzie uwzględniać aspekty środowiskowe, w tym zasadę zrównoważonego rozwoju. W naborze, do którego przystąpić będą mogły wskazane w TPST WŁ przedsięwzięcia, zostaną wybrane do dofinansowania projekty, które spełniać będą kryteria wyboru projektów, wymienione w pkt 1 lit. a.

Należy mieć przy tym na uwadze, że ujęte w indykatywnym wykazie inwestycje zostały przeanalizowane nie tylko pod kątem wpisywania się w rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/1056 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, ale też uwzględnienia technologii cyfrowych, czystych i zasobooszczędnych lub biotechnologii.

Analiza wszystkich przedsięwzięć wykazała uwzględnienie w nich aspektów środowiskowych, w szczególności przyczynianie się do wspierania zrównoważonego rozwoju:

- przedsięwzięcia nr 1, 2, 3, 4, 9, 10 służyć będą zwiększeniu efektywności w zakresie produkcji, dystrybucji i korzystania z energii elektrycznej, dzięki czemu możliwe będzie zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych, wprowadzenie rozwiązań przyczyniających się do oszczędności energii, optymalizacji procesów związanych z produkcją i przesyłem energii elektrycznej;
- przedsięwzięcia nr 5, 7, 8, 15 przyczyniać się będą do zastosowania zasobooszczędnych technologii, redukcji ilości odpadów w procesie produkcyjnym, wsparcia recyklingu odpadów, tym samym wpisując się w założenia gospodarki o obiegu zamkniętym;
- przedsięwzięcie nr 6 dzięki zastosowaniu zasobooszczędnych technologii w procesie produkcyjnym umożliwi zmniejszenie zużycia surowców, w tym surowców naturalnych, minimalizację ilości odpadów, zmniejszenie zużycia gazu, ograniczenie emisji gazów i pyłów oraz hałasu w stosunku do obecnie stosowanej technologii;
- przedsięwzięcie nr 11 posłuży do opracowania i wdrożenia do produkcji nowego profilu biobenzyny, wytwarzanej z surowców pochodzących z odpadów, przyczyniając się do dekarbonizacji sektora transportowego;
- przedsięwzięcie nr 12 dzięki zastosowaniu zasobooszczędnych technologii w procesie produkcyjnym umożliwi wprowadzenie rozwiązań w produktach firmy, wpływających na znaczące zmniejszenie przez nie emisji CO₂ i ograniczenie przez nie zużycia paliwa. Zakłada także stosowanie materiałów recyklingowych i minimalizację odpadów produkcyjnych;
- przedsięwzięcie nr 13 dzięki zastosowaniu zasobooszczędnych technologii w procesie produkcyjnym umożliwi zmniejszenie zużycia surowców, minimalizację ilości odpadów, zmniejszenie zużycia energii elektrycznej, ograniczenie emisji CO₂ w stosunku do obecnie stosowanej technologii;
- przedsięwzięcie nr 14 dzięki zastosowaniu zasobooszczędnych technologii w procesie produkcyjnym umożliwi zmniejszenie zużycia surowców, wykorzystanie ciepła odpadowego z systemu produkcyjnego do ogrzewania pomieszczeń;
- przedsięwzięcie nr 16 dzięki zastosowaniu nowoczesnych i zasobooszczędnych technologii podniesie wydajność produkcji przy jednoczesnym ograniczeniu zużycia energii oraz wykluczeniu emisji szkodliwych związków lotnych do atmosfery;
- przedsięwzięcie nr 17 dzięki zastosowaniu zasobooszczędnych technologii w procesie produkcyjnym umożliwi zmniejszenie zużycia surowców, strumienia odpadów poprodukcyjnych, ograniczenie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania surowców naturalnych, co umożliwi obniżenie emisji szkodliwych produktów spalania;
- przedsięwzięcie nr 18 dzięki prowadzonym pracom badawczo-rozwojowym umożliwi opracowanie nowej linii materiałów budowlanych, które będą bardziej ekologiczne i efektywne pod względem wykorzystania zasobów w stosunku do obecnie produkowanych przez firmę. Projekt umożliwi zmniejszenie emisji CO₂ w procesie produkcyjnym oraz stworzenie materiałów budowlanych z lepszymi właściwościami izolacyjnymi. Dzięki projektowi możliwe będzie bardziej efektywne wdrożenie GOZ, gdyż produkty bazować będą na surowcach będących odpadem pochodzącym z procesów przemysłowych.

d) powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska

Przedsięwzięcia współfinansowane w ramach FEŁ2027 mają przyczyniać się między innymi do poprawy stanu środowiska. Wyodrębnienie w ramach Programu m.in. priorytetu 2 Fundusze europejskie dla zielonego Łódzkiego stanowi odpowiedź na niedostatecznie rozwiniętą w stosunku do potrzeb województwa łódzkiego infrastrukturę ochrony środowiska. Założono, że cel ten osiągnięty zostanie dzięki realizacji inwestycji z zakresu:

- gospodarki wodno-ściekowej,
- gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym gospodarki odpadami komunalnymi (również odpadami niebezpiecznymi),
- ochrony przyrody,
- zagrożeń środowiskowych,
- ochrony powietrza (w tym OZE, efektywność energetyczna).

Przeprowadzona w ramach POŚ analiza wykazała zgodność projektu FEŁ2027 z dokumentami strategicznymi na szczeblu krajowym i międzynarodowym oraz zgodność z dokumentami z zakresu ochrony środowiska. Ponadto analiza i ocena zapisów programu FEŁ2027 wykazała, że w dokumencie zostały uwzględnione cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizacji dokumentu. Tym samym zarówno zasada zrównoważonego rozwoju, jak i założenia polityki ekologicznej w sposób wyraźny zaznaczają się w przyjętych przedsięwzięciach.

Proponowane zmiany FEŁ2027 nie skutkują zmniejszeniem rangi problemów dotyczących ochrony środowiska – obszar ten pozostaje jedną z kwestii priorytetowych Programu.

2. Rodzaj i skala oddziaływania na środowisko, w szczególności:

a) prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań

Oddziaływania środowiskowe, które powstaną w wyniku realizacji projektów w ramach FEŁ2027 mogą mieć różny charakter. Zgodnie z POŚ, wpływ poszczególnych celów szczegółowych był oceniany ze względu na:

- sposób oddziaływania – pozytywny, negatywny, minimalny negatywny, zmienny (pozytywny, z wyjątkiem etapu realizacji, dla którego prognozuje się możliwe oddziaływanie negatywne), brak wpływu,
- bezpośredniość oddziaływania – bezpośrednie, pośrednie, wtórne,
- czas trwania oddziaływania – długoterminowe, średnioterminowe, krótkoterminowe,
- częstotliwość oddziaływania – stałe, chwilowe.

Potencjalne negatywne oddziaływania generowane na etapie inwestycyjnym będą mogły zostać ograniczone przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań minimalizujących i kompensujących. Należy podkreślić, że zapisy programu FEŁ2027 już na poziomie priorytetów artykułują potrzebę bezpośredniego równoważenia, niwelowania i kompensacji negatywnych oddziaływań wynikających z innych działań, które zawierają cele szczegółowe. Istotne jest również przyjęcie założenia, że możliwość realizacji inwestycji w ramach działań uzależniona będzie od decyzji środowiskowych.

Proponowane zmiany FEŁ2027 nie powodują dezaktualizacji wskazanych wyżej wniosków wynikających z POŚ.

Przedsięwzięcia wskazane w Indykatorywnym wykazie operacji i przedsiębiorstw w Terytorialnym Planie Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego będą musiały spełniać takie same wymogi jak przedsięwzięcia, dla których została przeprowadzona Prognoza oddziaływania na środowisko do programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027. Przedsięwzięcia dotyczą inwestycji produkcyjnych, które były przedmiotem prognozy, zmianą jest jedynie umożliwienie realizacji tego typu przedsięwzięć dużym przedsiębiorcom. Dotychczas przewidywano wsparcie w zakresie inwestycji produkcyjnych na rzecz mikro, małych i średnich przedsiębiorstw – w kontekście dodania projektów dużych przedsiębiorstw zmiana nie ulega charakter inwestycji, ich zakres, obszar realizacji ani możliwe do dofinansowania działania w ramach inwestycji, a jedynie podmiot je realizujący.

Na potrzeby niniejszego dokumentu przeprowadzono ocenę potencjalnego wpływu każdego z przedsięwzięć wskazanych w Indykatorywnym wykazie operacji i przedsiębiorstw w Terytorialnym Planie Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego na wybrane komponenty środowiska. Ocena ta została zawarta w dołączonej do uzasadnienia tabeli.

b) prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych

Podczas analizy oddziaływań skumulowanych, wynikających z realizacji celów szczegółowych FEŁ2027, stwierdzono nakładanie się zarówno negatywnych, jak i pozytywnych oddziaływań.

We wszystkich oddziaływaniach skumulowanych analizowanych w odniesieniu do celów szczegółowych przeważają wpływy korzystne. Najwięcej negatywnych oddziaływań skumulowanych odnotowano w odniesieniu do celu szczegółowego w ramach priorytetu Fundusze europejskie dla lepiej połączonych Łódzkiego, natomiast najwięcej pozytywnych oddziaływań skumulowanych zdiagnozowano dla priorytetu Fundusze europejskie dla zielonego Łódzkiego. W odniesieniu do komponentów środowiska występowanie negatywnych oddziaływań skumulowanych na komponenty środowiska (receptory oddziaływania) stwierdzono w 3 przypadkach spośród 16 (dla powierzchni ziemi, gleb, krajobrazu), natomiast dla 14 komponentów środowiska odnotowano pozytywne oddziaływania skumulowane (w największym stopniu na ludzi, dobra materialne, powietrze i klimat). Przewiduje się, że realizacja większości wskazanych w programie FEŁ2027 celów szczegółowych, w ujęciu globalnym i długoterminowym, będzie pozytywnie wpływała na środowisko przyrodnicze, zakładając, że adaptacja do zmian klimatu, poprawa jakości i ochrona zasobów środowiska, nowoczesna energetyka w województwie oraz racjonalizacja gospodarki odpadami są warunkiem niezbędnym do poprawy jakości życia mieszkańców i realizacji celów Polityki Spójności UE. Niemniej jednak realizacja niektórych zapisów programu FEŁ2027 wiąże się ze zmianami w środowisku przyrodniczym, powodując, zwłaszcza lokalnie, negatywne oddziaływania (zazwyczaj minimalne). Wynika to z faktu, że przyjęte w programie FEŁ2027 zapisy kierunkowe mają charakter interdyscyplinarny i obejmują również przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym. Istotne będzie zatem takie prowadzenie procesów inwestycyjnych, aby w jak największym stopniu ograniczyć niekorzystne oddziaływanie na środowisko i możliwie najmniej ingerować w obszary cenne przyrodniczo, krajobrazowo oraz kulturowo. W przypadku negatywnych oddziaływań skumulowanych, które mogą się pojawić w wyniku realizacji przedsięwzięć, należy przyjąć konieczność ich minimalizacji oraz kompensację przyrodniczą. Nie stwierdzono w POŚ występowania oddziaływań transgranicznych.

Proponowane zmiany FEŁ2027, biorąc powyższe pod uwagę, jak również charakter wprowadzanych do Programu zmian, nie spowodują zwiększenia prawdopodobieństwa wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych.

Zapisy Prognozy oddziaływania na środowisko do programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 w zakresie występowania oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych są obowiązujące. Nie powoduje ich zmiany charakter przedsięwzięć wskazanych w Indykatorywnym wykazie operacji i przedsięwzięciach w Terytorialnym Planie Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego, gdyż sam charakter inwestycji, ich zakres, obszar realizacji ani możliwe do dofinansowania działania w ramach inwestycji nie uległy zmianie. Przedsięwzięcia dotyczą inwestycji produkcyjnych, które były przedmiotem prognozy, umożliwiono jedynie realizację tego typu przedsięwzięć dużym przedsiębiorcom. Przedsięwzięcia, które zostały wskazane w Indykatorywnym wykazie operacji i przedsięwzięciach TPSTWŁ, będą przyczyniały się do transformacji w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 oraz do realizacji powiązanych celów środowiskowych.

Przedsięwzięcia ujęte w Indykatorywnym wykazie operacji i przedsięwzięciach w Terytorialnym Planie Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego wykazują pozytywne oddziaływania skumulowane dla takich komponentów środowiska, jak powietrze, klimat, zasoby naturalne, dobra materialne, ludzie. Występowanie negatywnych oddziaływań skumulowanych na komponenty środowiska przewiduje się w odniesieniu do krajobrazu. Jednocześnie zakłada się, że realizacja wskazanych w TPST WŁ przedsięwzięć w ujęciu całkowitym i długoterminowym będzie miała pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze i krajobraz, mając na uwadze, że głównym celem inwestycji jest przyczynianie się do transformacji w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki. Realizacja niektórych przedsięwzięć może wiązać się ze zmianami w środowisku przyrodniczym, powodując, szczególnie lokalnie, negatywne oddziaływania (minimalne negatywne), mając na uwadze inwestycyjny charakter projektów. Należy jednak podkreślić, że mechanizmy przyjęte w ramach systemu wdrażania programu regionalnego FEŁ2027 zapewnią zgodność inwestycji z przepisami dotyczącymi ochrony środowiska, co znacząco zminimalizuje potencjalnie negatywne oddziaływania.

c) prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska

W ramach FEŁ2027 potencjalnie mogą być realizowane inwestycje uciążliwe dla środowiska i zdrowia ludzi albo mogące pogorszyć stan środowiska. Jednocześnie jednak, potencjalne skutki dla środowiska lub społeczeństwa (zarówno pozytywne, jak i negatywne) mogą pojawić się również w przypadku zaniechania realizacji projektów w ramach FEŁ2027.

Interpretując udział poszczególnych rodzajów wpływu celów szczegółowych programu FEŁ2027 na wybrane komponenty, należy uznać, że zapisy programu FEŁ2027 w 55,1% pozostają bez wpływu na większość komponentów środowiska, przy jednoczesnym pozytywnym, dominującym wpływie na dobra materialne i ludzi. Oznacza to, że potencjalne działania wynikające z ich realizacji nie ingerują w środowisko przyrodnicze. Wynika to z faktu, że cele szczegółowe formułowane są z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju. Ponadto program FEŁ2027 jest dokumentem formułującym zapisy na dużym poziomie ogólności. Brak wpływu typów przedsięwzięć w największym stopniu dotyczy celów szczegółowych w ramach priorytetów: Fundusze europejskie dla zatrudnienia i integracji w Łódzkiem, Fundusze europejskie dla edukacji i kadr w Łódzkiem i Pomocy technicznej EFRR, EFS+ i FST. Znacznie większe zróżnicowanie rodzajów oddziaływań wykazują zapisy w obrębie pozostałych priorytetów, mających bardziej wyraźny wymiar przestrzenny (np. Fundusze europejskie dla lepiej połączonych Łódzkiego, Fundusze europejskie dla Łódzkiego w transformacji, Fundusze europejskie dla innowacyjnego Łódzkiego, Fundusze europejskie dla mobilnego Łódzkiego, Fundusze europejskie dla rozwoju lokalnego w Łódzkiem oraz Fundusze europejskie dla Łódzkiego przyjaznego mieszkańcom). Przewaga wpływów o charakterze pozytywnym na komponenty środowiska w ramach celów szczegółowych dotyczy priorytetu Fundusze europejskie dla zielonego Łódzkiego. Ponadto należy podkreślić, że w większości priorytetów wpływy negatywne i minimalnie negatywne są równoważone przez wpływy pozytywne, zmienne i oddziaływania nie generujące presji.

W wyniku przeprowadzonej analizy wpływu celów szczegółowych programu FEŁ2027 na 16 komponentów środowiska stwierdzono, iż wszystkie zapisy będą pozytywnie oddziaływały na ludzi (100%). Istotny pozytywny wpływ zapisów FEŁ2027 pojawia się przy komponentach: powietrze oraz klimat (odpowiednio 32 i 30%). W pozostałych 12 komponentach pozytywny wpływ na środowisko zawiera się w przedziale od 3% do 24%. Ponadto zapisy programu FEŁ2027 w znacznym stopniu charakteryzują się brakiem wpływu na większość analizowanych komponentów, który kształtuje się w przedziale 8%-73%.

W ocenie przyjęto założenie, że realizacja zapisów programu FEŁ2027 będzie przebiegała z poszanowaniem wymogów dotyczących ochrony środowiska, przy wykorzystaniu najlepszych dostępnych technologii i technik (BAT), w celu maksymalnego ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko. Niemniej część potencjalnych inwestycji będących następstwem wdrażania zapisów programu FEŁ2027, zwłaszcza wśród zagadnień transportowych i infrastrukturalnych, będzie się zawierać w grupie przedsięwzięć o znaczącym oddziaływaniu – zawsze lub potencjalnie. Z uwagi na brak w programie FEŁ2027 wskazania lokalizacji ewentualnych zamierzeń, szczegółowa ocena ich wpływu na środowisko powinna mieć miejsce w ramach procedury oceny oddziaływania, zgodnie z przepisami odrębnymi, na etapie realizacji inwestycji.

Proponowane zmiany FEŁ2027, biorąc powyższe pod uwagę, jak również charakter wprowadzanych do Programu modyfikacji (nie planuje się wprowadzenia żadnych nowych priorytetów), nie skutkują zwiększeniem prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska.

Zapisy Prognozy oddziaływania na środowisko do programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 w zakresie prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska są obowiązujące. Nie powoduje ich zmiany charakter przedsięwzięć wskazanych w Indykatywnym wykazie operacji i przedsięwzięć w Terytorialnym Planie Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego, gdyż sam charakter inwestycji, ich zakres, obszar realizacji ani możliwe do dofinansowania działania w ramach inwestycji nie uległy zmianie. Przedsięwzięcia dotyczą inwestycji produkcyjnych, które były przedmiotem prognozy, umożliwiono jedynie realizację tego typu przedsięwzięć dużym przedsiębiorcom. Przedsięwzięcia, które zostały wskazane w Indykatywnym wykazie operacji i przedsięwzięć TPSTWŁ, będą przyczyniały się do transformacji w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 oraz do realizacji powiązanych celów środowiskowych.

Przedsięwzięcia ujęte w Indykatorywnym wykazie operacji i przedsiębiorstw w Terytorialnym Planie Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego wykazują pozytywne oddziaływanie na zdrowie ludzi i na inne komponenty środowiska. Zastosowanie nowoczesnych, zasobooszczędnych technologii, ograniczanie zużycia surowców, wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym, wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych, wytwarzanie bardziej ekologicznych produktów, mniejsze zużycie energii w procesach produkcyjnych, zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych – wszystkie te działania uwzględnione w pkt 1 lit. c niniejszego wniosku pozwolą na tworzenie środowiska bardziej przyjaznego człowiekowi, ograniczanie negatywnego wpływu produkcji prowadzonej przez przedsiębiorstwa na środowisko, a tym samym na zdrowie ludzi, w tym osób zatrudnionych w planowanych do wsparcia firmach. Inwestycje produkcyjne pozwolą także na stworzenie atrakcyjnych nowych miejsc pracy, co umożliwi znacznie złagodzenie skutków społeczno-gospodarczych transformacji w regionie. Ewentualne zagrożenia dla środowiska związane będą z prowadzonymi pracami inwestycyjnymi, w szczególności w zakresie budowy nowych budynków – przedsięwzięcia nr 7 i 13 (przekształcenia powierzchni ziemi), budowy farm fotowoltaicznych – przedsięwzięcia nr 9 i 10 (ingerencja w grunt, potencjalne pogorszenie warunków siedliskowych), wykorzystania wspartej infrastruktury do produkcji wykorzystującej zasoby naturalne – przedsięwzięcia nr 6 i 17 (oddziaływanie na zasoby naturalne). Należy mieć jednak na uwadze, że potencjalne zagrożenia dla środowiska będą miały niewielką skalę i będą równoważone pozytywnym oddziaływaniem na inne komponenty środowiska.

3. Cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko, w szczególności:

a) obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływania, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu

W FEŁ2027 jako wyzwanie zdiagnozowano niewystarczającą ochronę i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych, w tym różnorodności biologicznej. W regionie w 2020 r. udział powierzchni obszarów prawnie chronionych stanowił 19,5% powierzchni województwa (15. miejsce w kraju, Polska 32,3%). Łódzkie pod względem kulturowym posiada duży potencjał związany z wielokulturowym dziedzictwem. Charakteryzuje się występowaniem licznych obiektów i obszarów zabytkowych świadczących o jego bogatej przeszłości. W 2020 r. liczba aktualnych decyzji o wpisie do rejestru zabytków nieruchomości wynosiła 2 557. W FEŁ2027, ze względu na unikatowy charakter zabytków województwa, duży nacisk kładzie się na ochronę dziedzictwa kulturowego, będącego jednym z najistotniejszych walorów regionu. Realizacja projektów w ramach FEŁ2027 przyczyni się do podniesienia atrakcyjności regionu oraz do jego ożywienia społeczno-gospodarczego, jak również wpłynie na podniesienie jakości i atrakcyjności życia mieszkańców woj. łódzkiego. Silną stroną regionu są także elementy środowiska przyrodniczego, stanowiące istotny czynnik potencjału rozwojowego, z czym wiąże się możliwość powstania szerokiej oferty spędzania wolnego czasu i rekreacji, a tym samym możliwość rozwoju turystyki. Interwencja w zakresie turystyki będzie uwzględniać współczesne wyzwania cywilizacyjne, w tym środowiskowe, dlatego wspierana będzie turystyka zrównoważona.

Proponowane zmiany FEŁ2027 nie mają wpływu na powyższy zakres.

Przedsięwzięcia wskazane w Indykatorywnym wykazie operacji i przedsiębiorstw w Terytorialnym Planie Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego będą realizowane na terytorium najbardziej dotkniętym negatywnymi skutkami transformacji w woj. łódzkim, tj. na terenie wskazanych niżej 35 gmin:

- m. Bełchatów
- gmina Bełchatów
- gmina Drużbice
- gmina Kleszczów
- gmina Kluki
- gmina Rusiec
- gmina Szczerców
- gmina Żelów

- gmina Działoszyn
- gmina Kielczygłów
- gmina Nowa Brzeźnica
- gmina Pajęczno
- gmina Rząśnia
- gmina Siemkowice
- gmina Strzelce Wielkie
- gmina Sulmierzyce
- gmina Gorzkowice
- gmina Rozprza
- gmina Wola Krzysztoporska
- gmina Złoczew
- gmina Dobryszyce
- gmina Gomunice
- gmina Kamieńsk
- gmina Lgota Wielka
- gmina Ładzice
- m. Radomsko
- gmina Radomsko
- gmina Czarnożyły
- gmina Konopnica
- gmina Osjaków
- gmina Ostrówek
- gmina Wieluń
- gmina Wierzchnas
- gmina Widawa
- m. Piotrków Trybunalski

Przedsięwzięcia wskazane w Indykatoryjnym wykazie operacji i przedsiębiorstw w Terytorialnym Planie Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego dotyczyły będą realizacji projektów z zakresu inwestycji produkcyjnych, które były przedmiotem prognozy, umożliwiono jedynie realizację tego typu przedsięwzięć dużym przedsiębiorcom. Dotychczas przewidywano wsparcie w zakresie inwestycji produkcyjnych na rzecz mikro, małych i średnich przedsiębiorstw – w kontekście dodania projektów dużych przedsiębiorstw zmianie nie ulega charakter inwestycji, ich zakres, obszar realizacji ani możliwe do dofinansowania działania w ramach inwestycji, a jedynie podmiot je realizujący.

Zmiana ta nie ma wpływu na wskazany w pkt 3 lit. a zakres.

b) formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym

W ramach Programu zastosowano odpowiednie kryteria wyboru projektów wynikające z prawodawstwa polskiego i unijnego, w tym dotyczącego aspektów środowiskowych oraz zasady zrównoważonego rozwoju. Współfinansowanie projektów, które negatywnie oddziałują na obszary Natura 2000, nie będzie dozwolone.

Kluczową rolę w respektowaniu zakazów oraz celów ochrony m.in. parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych odgrywać będzie priorytet Fundusze europejskie dla zielonego Łódzkiego – *cel szczegółowy 2.7. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia*, który koncentrować się będzie na wzmocnieniu mechanizmów ochrony różnorodności biologicznej w regionie m.in. poprzez zachowanie i odtworzenie ekosystemów, siedlisk przyrodniczych, populacji gatunków, inwestycje w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury ukierunkowane na wzmocnienie bioróżnorodności i ochronę przyrody, tworzenie lub wsparcie centrów ochrony różnorodności biologicznej i ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej, edukację w zakresie kwestii środowiskowych i klimatycznych. Ponadto dla kształtowania potencjału przyrodniczego istotne będzie opracowywanie, aktualizacja dokumentów dla obszarów chronionych lub wdrażanie ich zapisów, dla których niezbędne będą m.in. inwentaryzacja przyrodnicza i krajobrazowa form ochrony przyrody. Ważny jest

również aspekt związany z działaniami na rzecz remediacji terenów zanieczyszczonych lub rekultywacji terenów zdegradowanych, usuwaniem zagrożeń ze strony niewłaściwie składowanych lub magazynowanych odpadów, np. likwidacją tzw. dzikich wysypisk. Wsparcie będzie również udzielane na inwestycje związane z właściwym ukierunkowaniem ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo służące ograniczeniu antropopresji i degradacji środowiska. Realizacja działań zaplanowanych w ramach celu szczegółowego przyczyni się do wzmocnienia ochrony przyrody i różnorodności biologicznej a przez to do osiągnięcia wysokiej jakości środowiska przyrodniczego województwa łódzkiego.

Proponowane zmiany FEŁ2027, biorąc powyższe pod uwagę, jak również charakter wprowadzanych do Programu modyfikacji, nie spowodują negatywnego oddziaływania przedsięwzięć współfinansowanych w ramach Programu na obszary objęte formami ochrony przyrody, w tym obszary Natura 2000, o których mowa w *Ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*, jak również na obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym.

W odniesieniu do przedsięwzięć wskazanych w Indykatoryjnym wykazie operacji i przedsiębiorstw w Terytorialnym Planie Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego zapisy dokumentu nie przesądzają o szczegółowej lokalizacji inwestycji z niego wynikających (z wyjątkiem przedsięwzięć nr 9 i 10, w których w nazwie wskazano lokalizację). Jedyne ograniczenie, jakie wynika z TPST WŁ odnosi się do realizacji projektów na obszarze transformacji, a więc we wskazanych pkt 3 lit. a gminach.

Na obszarze transformacji występują następujące formy ochrony przyrody:

- 11 rezerwatów przyrody (Dąbrowa w Niżankowicach, Hołda, Lasek Kurowski, Łuszczanowice, Meszcze, Mokry Las, Murowaniec, Nowa Wieś, Paza, Węże, Winnica),
- 3 parki krajobrazowe (Międzyrzeczka Warty i Widawki, Sulejowski, Załęczański),
- 5 obszarów Natura 2000 (Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk: Dąbrowy w Marianku PLH100027, Grabia PLH100021, Lasy Gorzkowickie PLH100020, Święte Ługi PLH100036, Załęczański Łuk Warty PLH100007),
- 1 obszar chronionego krajobrazu (Doliny Widawki),
- 5 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych (Dolina Grabi, Działoszyński, Osjakowski, Parki Złoczewskie, Renesansowe założenie pałacowo-parkowe w Działoszynie),
- 1 stanowisko dokumentacyjne (Kamieniołom piaskowców żelazistych Olewin),
- 276 użytków ekologicznych,
- 170 pomników przyrody.

W celu oceny oddziaływania projektów na formy ochrony przyrody przeprowadzono analizę wszystkich przedsięwzięć w oparciu o fisze projektowe opisujące poszczególne inwestycje. W analizie uwzględniono dokładną lokalizację inwestycji oraz znajdujące się w tej lokalizacji i w pobliżu formy ochrony przyrody. Wyniki analizy jednoznacznie wskazały, że żadna z inwestycji nie będzie realizowana na obszarach objętych formami ochrony przyrody. Mając na uwadze lokalizację poszczególnych przedsięwzięć oraz zasięg ich oddziaływania nie przewiduje się także negatywnego wpływu inwestycji na te obszary.